

Het Nationaal Burgerberaad Klimaat: met ambtelijke manipulaties op weg naar klimaattotalitarisme

Posted on 31 mei 2025 by Lucas Bergkamp

Het Burgerberaad Klimaat heeft in juni de laatste bijeenkomst. Dan moeten de deelnemers het door de ambtenaren gewenste advies omarmen. Dat zou volgens de voorzitter een 'sterk gezamenlijk advies' moeten worden. Kritische deskundigen zijn vakkundig geneutraliseerd. Ook is er een Kinderberaad toegevoegd dat adviezen heeft uitgebracht die het burgerberaad moet verdisconteren in het eindrapport.

Dit artikel bouwt voort op [een eerder artikel](#) over het burgerberaad. De uitgelekte contouren van het advies zijn even voorspelbaar als onheilspellend. Stevent Nederland af op een totalitaire klimaatdictatuur?

Ongunstige voortekenen

De voortekenen voor de onpartijdigheid van dit beraad waren niet gunstig: de

vraagstelling is misleidend, de voorbereidende notitie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is politiek getint, de wetenschappelijke werkgroep bestaat uit alarmistische deskundigen, en er is slechts selectieve transparantie om 'de veiligheid van de deelnemers' te waarborgen.

Dit soort beraad wordt verkocht als 'democratische vernieuwing'. Maar de vraag die het Burgerberaad Klimaat dient te beantwoorden is misleidend en beperkend: 'Hoe kunnen we als Nederland eten, spullen gebruiken en reizen op een manier die beter is voor het klimaat?'

In januari, bij aanvang van het burgerberaad, is een Woo-verzoek ingediend om het gebrek aan transparantie van de ambtenaren te compenseren en enig inzicht te krijgen in zaken zoals de werkwijze van het beraad. Die werkwijze zou krachtens het instellingsbesluit van Jetten door de voorzitter geregeld moeten zijn; dit is zo ongeveer de enige procedurele waarborg waarmee dit beraad omgeven is, maar zelfs dat is teveel gevraagd.

De ambtenaren hebben de volledige trukendoos opengetrokken om een antwoord op het Woo-verzoek uit te stellen. Ze zeggen nog steeds bezig te zijn met 'inventarisatie' en het contacteren van allerlei belanghebbenden om hen toestemming te vragen voor openbaring. Terwijl de wet antwoord binnen 15 dagen eist, komt er misschien een antwoord in juli.

Ad-hoc manipulaties

Niet alleen het ontwerp en de voorbereiding van dit beraad zijn dubieus. De wijze waarop de ambtenaren het burgerberaad vervolgens hebben 'begeleid' heeft de bias versterkt. De deelnemers zouden zelf deskundigen mogen horen, maar de ambtenaren hebben niet alleen voorgestelde deskundigen afgewezen en ontmoedigd, maar ook door organisatorische maatregelen kritische deskundigen geneutraliseerd en door 'fact checks' hun geloofwaardigheid in twijfel getrokken.

Een voorgestelde discussie over de legitimatie van het beraad en van het uit te brengen advies is door de ambtenaren naar de prullenbak verwezen als 'niet relevant'. Er is zelfs een kinderklimaatraad toegevoegd om de psychologische druk op de deelnemers verder te verhogen ('denk aan hun toekomst').

‘Factcheck’

Omdat de ambtenaren er niet omheen konden om toch een tweetal kritische deskundigen uit te nodigen, plaatsten zij met tegenzin enkele namen van dissidenten op de lijst van goedgekeurde deskundigen waaruit de deelnemers mochten kiezen. Van die lijst zijn uiteindelijk de internationaal toonaangevende klimaateconoom Richard Tol en de bekende wetenschapsjournalist Marcel Crok uitverkoren om langs te mogen komen.

Crok mocht geen presentatie geven en werd in een veel te klein zaaltje, waar nauwelijks 20 man in konden, tegenover de KNMI-directeur gezet, die tijdens de eerste bijeenkomst van het beraad al een alarmistische presentatie had gegeven, daarbij gebruik makend van een gefotoshopte prent van een zielige ijsbeer. Omdat Crok enkele feiten had geponeerd die de ambtenaren niet aanstonden, besloten ze vervolgens om hem te ‘factchecken’. Ze vonden, geheel volgens verwachting, een Amerikaanse klimaatwetenschapper bereid om zijn naam te lenen om Crok tegen te spreken. De finale ‘factcheck’ staat prominent online op de site van het beraad.

De andere kritische deskundige, professor Richard Tol, die de stellingen van Crok onderschreef, kwam ook met de ambtenaren in conflict. Het liep zelfs zo erg uit de hand dat de gematigde Tol het woord ‘boerenbedrog’ in de mond nam en eiste dat de video met hem van de website zou worden verwijderd.

De kritiek van Crok en Tol betrof een onomstreden punt, namelijk dat de baten van het huidige klimaatbeleid niet opwegen tegen de kosten ervan. Tol, die van de kosten-baten analyse van klimaatbeleid zijn levenswerk heeft gemaakt, diende een klacht in tegen het burgerberaad, maar die klacht werd afgewezen zonder naar de inhoud te kijken. Nu staat nog slechts de weg naar de Ombudsman open, of een juridische procedure tegen de overheid.

Kindsoldaten in de klimaatoorlog

Omdat het voor de ambtenaren moeilijk bleek de deelnemers in het gareel te houden, riepen ze ook nog twee kinderklimaatberaden bijeen. Bij de jongste groep ging het zelfs om kinderen van 9 tot 12 jaar! De deelnemers aan het volwassen beraad waren hierin niet gekend, want de ambtenaren hadden al besloten dat ‘de stem van kinderen niet direct vertegenwoordigd is’ terwijl ‘het om hún toekomst

gaat'.

De adviezen van het kinderklimaatberaad werden, zoals we inmiddels van het beraad gewend zijn, niet vrijgegeven. Dat zou immers slechts de populistten in de kaart spelen. De ambtenaren deelden wel nog mede dat het kinderberaad onder deskundige begeleiding tot 'creatieve ideeën voor de toekomst' kwam.

Gedesillusioneerde deelnemers

Inmiddels zijn, ondanks de strenge selectie, toch al wat deelnemers afgehaakt. Het beraad doet daar geheimzinnig over en geeft geen enkele informatie over de gedesillusioneerde deelnemers en de redenen van hun vertrek. Af en toe lekt er iets uit.

Als dat dan gebeurt, doemt een beeld van extreme manipulatie op. Een van de teleurgestelde deelnemers heeft verklaard dat de informatievoorziening aan de deelnemers 'laagdrempelig, gestuurd en eenzijdig' is. Hij voegde daaraan nog toe dat 'al vanaf de vraagstelling duidelijk was welke adviezen er moesten komen'. De ambtenaren doen ondertussen alsof hun neus bloedt.

Volkskrant krijgt wel antwoord

De voorzitter heeft voor aanvang van het beraad al een 'sterk gezamenlijk advies' beloofd. De ambtenaren zijn van mening dat minderheidsopinionies zowel de sterkte van het advies als de gezamenlijkheid ervan ondermijnen en daarom dus geen plaats behoren te hebben in het eindrapport van het beraad.

Belangrijke vragen over hoe in het advies minderheidsopinionies zullen worden gereflecteerd worden daarom genegeerd. Maar wanneer er kritiek komt van een Volkskrant-journalist (Maarten Keulemans), dan is er de volgende dag een uitgebreid antwoord en een *mea culpa*. De ambtenaren van het burgerberaad begrijpen macht beter dan wie dan ook.

De speerpunten van het advies beginnen ook zo langzamerhand duidelijk te worden. Het advies volgt de lijn van de discussienota die het PBL vorig jaar in voorbereiding op het beraad opstelde: 'vanuit maximale klimaatimpact geredeneerd, kan de vraag aan het burgerberaad worden afgebakend tot minder vliegen, minder autorijden, minder vlees eten en minder nieuwe spullen gebruiken''.

De rode lijn die door het advies zal lopen is 'minder vrijblijvendheid, meer overheid en waar de overheid nog ruimte laat, meer eigen verantwoordelijkheid'. Als de voortekenen niet bedriegen zal het advies een eindeloze reeks aan voorstellen behelzen voor nog meer klimaatregels, meer klimaatbelastingen, meer klimaatsubsidies, meer klimaatrechtvaardigheid en meer klimaatpropaganda. Uiteraard omarmt het beraad ook de door de wetenschap aanbevolen eiwittransitie. 'We willen dat Nederland duurzaam gaat eten', luidt het. Dus vlees en vis worden krekels en meelwormen. En de overheid neemt de leiding bij het afdwingen van het klimaatakkoord, adviseert het burgerberaad. Op dat idee waren ze in Den Haag nog niet gekomen.

Minder consumeren

Zo zou de burger met 'minder spullen hetzelfde moeten doen'. Burgers zouden 'samen tegen voedselverspilling' gaan optreden en 'schoner (lees: elektrisch) moeten gaan rijden'. De ambtenaren hebben de verwarring tussen klimaat en milieu vanaf het begin doelbewust aangewakkerd.

Thuis werken, met de trein reizen en minder reizen zullen ook het onderwerp van overheidsmaatregelen zijn en reizen met het vliegtuig zal aan banden gelegd worden. Fietsen naar het werk zal daarentegen beloond worden: '50 cent per kilometer belastingvrij'. Over de kosten van de voorgestelde maatregelen maakt het beraad zich weinig zorgen.

Vliegen wordt veel duurder en gevaarlijker

Het advies zal ook strooien met extra klimaat- en milieubelastingen. Zo beveelt het beraad een 'mondiale kerosinebelasting' aan. De Nederlandse overheid zou een voortrekkersrol moeten nemen om dit te realiseren.

Als alternatief voor kerosine moeten niet alleen biobrandstof, maar ook waterstof en elektriciteit gebruikt worden. Dat er dan met regelmaat een vliegtuig uit de lucht valt, zal het enthousiasme om te vliegen fors verminderen. Daar staat tegenover dat het beraad ook aanbeveelt om bij iedere vlucht 'de groenste passagier te belonen'. Zeg eens eerlijk: wie zou dat niet willen zijn?

Circulaire economie

Wat er nog overblijft van de economie als de adviezen van het beraad zijn geïmplementeerd zal groen zijn. Bedrijven zullen verplicht zijn om 'door de overheid' verstrekte secundaire grondstoffen 'bij te mengen.' Het gebruik van nieuwe grondstoffen zal zwaar belast worden. Van die belastinginkomsten krijgen de overgebleven bedrijven die wel secundaire grondstoffen kunnen gebruiken subsidie om verder te 'vergroenen'.

De levensduur van spullen moet verlengd worden. 'Duurzaam kopen' moet voor iedereen haalbaar zijn. Daarom krijgen groene consumenten straks 'cash back' bij de aankoop van de juiste producten. Een verplichte QR-code zal het mogelijk maken 'in 1 oogopslag' te zien of een product wel echt groen is. Iedereen krijgt daartoe een app, of je wilt of niet.

Duurzaam ondernemen

Het burgerberaad denkt ook aan de ondernemer. 'Duurzaam ondernemen moet lonen', zegt het beraad. Daarom moet 'de lobbymacht van grote ondernemingen' worden beteugeld.

Kleine ondernemingen, NGO's en burgers zullen juist meer toegang krijgen tot de beleidsmakers. Inspraak moet verzekerd zijn. Dit voorstel bouwt voort op de idee-fixe dat het grootkapitaal het voor het zeggen heeft in Nederland.

Private klimaatbelasting

Het meest krankzinnige advies van het beraad is de private klimaatbelasting. Het idee is dat 'we een wij-gevoel creëren' want 'het klimaat is niet links of rechts'. 'We betalen alles samen en krijgen samen alles terug. De overheid krijgt geen cent', belooft het burgerberaad. Bedoelt het burgerberaad dat het zelf voor overheid gaat spelen?

Dus 'de vervuiler betaalt' en 'burgers met een kleine beurs' die 'doorgaans klimaatvriendelijk gedrag vertonen' krijgen geld terug. 'Dat is eerlijk', zegt het beraad, want 'armere mensen kunnen zo meer besteden'. Daarnaast moet iedereen het met minder doen: 'spullen delen' en 'met minder spullen hetzelfde doen'. Dat zal volgens het beraad ook meteen de 'sociale cohesie vergroten'.

Begrijpt u?

Hoewel minister Uitermark haar enthousiasme voor het idee van een deelnemer om 'vliegen op de bon te gooien' niet onder stoelen of banken heeft gestoken, is het beraad nog niet overstag gegaan. Tijdens de laatste bijeenkomst kan de klimaatbeweging alsnog proberen het persoonlijk koolstofbudget het advies binnen te smokkelen. Want daartoe zal het klimaatbeleid onherroepelijk leiden. Voor landen en ondernemingen is zo'n budget al aanvaard. Nu nog even dat concept doortrekken naar ieder individu.

De gang van zaken bij dit beraad toont aan wat er met mensen gebeurt als je ze macht geeft. De deelnemers mogen even doen alsof zij beleidsmakers zijn, maar net als de politici ontsnappen zij niet aan de greep van de vierde macht en de klimaatbeweging. Onder het mom van 'democratische vernieuwing' wordt de democratie zo verder afgebroken. Ambitieuze klimaatbeleid is onverenigbaar met democratie en vrijheid.

Klimaatdictatuur of laatste stuiptrekkingen?

Met het Burgerberaad Klimaat heeft de klimaatbeweging een gevaarlijk wapen in handen. Als er straks een 'sterk, gezamenlijk advies' ligt, zal de overheid de weerstand tegen het klimaatbeleid gemakkelijk opzij kunnen zetten door te verwijzen naar het burgerberaad: 'geïnformeerde, redelijke burgers zijn in goed overleg met deze voorstellen akkoord gegaan'.

De push voor nog meer centrale planning, nog meer gedetailleerde regels en nog meer klimaatdwang brengt de totalitaire klimaatdictatuur weer een stapje dichterbij. Als zelfs onder een rechts kabinet de klimaatbeweging gewoon door kan gaan met het knechten van de burgers, dan is er weinig hoop voor de individuele vrijheid. Klimaatrechtvaardigheid eist nu eenmaal beperking van de individuele vrijheid, zou het burgerberaad zeggen.

Daarentegen blijft de optimist hopen dat dit burgerberaad een van de laatste stuiptrekkingen van de stervende klimaatbeweging zal zijn. Wie zal het zeggen?

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer

*mee? **Kijk [HIER](#)**. Hartelijk dank!*